

Πολύ πριν από την εκστρατεία των Αχαιών εναντίον της Τροίας, την πόλη είχε κατακτήσει ο Ηρακλής. Βασιλιάς της ήταν ο Λαομέδοντας που είχε αναγκαστεί να εκθέσει την κόρη του, Ησιόνη, να τη φάει ένα θαλάσσιο θηρίο. Ο Ηρακλής σκότωσε το θηρίο κι ελευθέρωσε την Ησιόνη αλλά ο Λαομέδοντας αρνήθηκε να του δώσει την αμοιβή του. Μαζί του συμφώνησαν κι οι γιοι του, εκτός από τον μικρότερο, τον Ποδάρκη, που ζητούσε από τον πατέρα του να τηρήσει την υπόσχεσή του. Μετά από χρόνια, ο Ηρακλής αποφάσισε να τιμωρήσει τον Λαομέδοντα. Πήρε την πόλη και σκότωσε τον βασιλιά μαζί με όλα τα αρσενικά παιδιά του, εκτός από τον Ποδάρκη. Όσο για την Ησιόνη, την χάρισε στον σύντροφό του, Τελαμώνα, ως βραβείο για την ανδρεία του. Και της έδωσε την άδεια να ελευθερώσει όποιον ήθελε από τους αιχμαλώτους. Εκείνη διάλεξε τον αδερφό της, Ποδάρκη, αλλά ο Ηρακλής είπε ότι ο νεαρός ήταν ήδη δούλος κι έπρεπε να αγοραστεί. Η Ησιόνη ρώτησε, ποια ήταν η τιμή του. Ο Ηρακλής της είπε να δώσει όσα ή ό,τι ήθελε. Η Ησιόνη έβγαλε το κάλυμμα της κεφαλής της και το πρόσφερε ως αντάλλαγμα. Από τότε, ο Ποδάρκης ονομάστηκε Πρίαμος (αγορασμένος, από το ρήμα πρίαμαι = αγοράζω). Ο Ηρακλής όχι μόνο τον ελευθέρωσε αλλά και τον άφησε βασιλιά στην Τροία. Αυτός θα αντιμετώπιζε τους Αχαιούς.

Ο γιος του, Πάρης, βρήκε ευκαιρία που έλειπε ο βασιλιάς της Σπάρτης, Μενέλαος, κι έκλεψε την γυναίκα του, την Ωραία Ελένη, μαζί με όλους τους θησαυρούς του παλατιού. Ο Μενέλαος δεν στεναχωρήθηκε για τους θησαυρούς. Την Ελένη του ποθούσε να ξαναβρεί. Το όνομά της, όπως ήδη έχουμε πει, σημαίνει λαμπάδα και δαδί αναμμένο. Γνώριζε πως είχε παντρευτεί μια γυναίκα πυρπολήτη, εκείνη που θα έβαζε φωτιά και θα έκαιγε το σύμπαν. Θυμήθηκε τον όρκο των μνηστήρων ότι θα έσπευδαν αρωγοί, αν κάποιος ατίμαζε τον γάμο του. Το όνομά του, υποστηρίζουν ερευνητές, σημαίνει «αυτός που περιμένει τον λαό», ένας χθόνιος θεός που δεν προκαλεί θανάτους αλλά απλά υποδέχεται νεκρούς. Ένας ήπιος είτε ως θεός είτε ως ήρωας. Μόνος του, δεν ήταν δυνατόν να ξεσηκώσει τους άλλους βασιλιάδες, έστω κι αν είχαν δεσμευτεί με όρκο.

Εκείνος που μπορούσε να ξεσηκώσει τους Έλληνες εναντίον της Τροίας, ήταν ο αδελφός του, ο Αγαμέμνωνας. Αγα σημαίνει θαυμασμός. Μέμνων σημαίνει γαϊδούρι. Πιθανολογείται ότι Αγαμέμνωνας σημαίνει «θαυμαστός για την υπομονή του». Ο Όμηρος τον περιγράφει ότι ήταν στα μάτια και το κεφάλι όμοιος με τον Δία, στη μέση σαν τον Άρη, στο στήθος σαν τον Ποσειδώνα, ωραίος άντρας, επιβλητικός, αληθινός βασιλιάς.

Η Ιλιάδα περιγράφει την οργή του γιου του Πηλέα και της Θέτιδας εναντίον του αρχηγού των Αχαιών, Αγαμέμνονα. Κατά τον Απολλόδωρο, ονομαζόταν Λιγύρωνας και τον είπαν Αχιλλέα, από το στερητικό α και το χείλος: «Επειδή τα χείλη του δεν ήπιαν ποτέ γάλα από τον μαστό της μητέρας του». «Από το άχος», τον καημό της μάνας του που τον έχασε νωρίς, πιστεύει ένας σχολιαστής της Ιλιάδας του Ομήρου. «Από το στερητικό α και τη λέξη χιλός (τροφή από χόρτα, συνήθως για ζωντανά, ταγή)», υποστηρίζει ο Ευστάθιος, «επειδή ποτέ δεν έφαγε χορταρικά αλλά μεγάλωσε με το κρέας άγριων ζώων».

Το ότι κάτοικοι ελληνικών αποικιών του Εύξεινου Πόντου τιμούσαν θεό με το όνομα

Αχιλλέας Ποντάρχης («άρχοντας του Πόντου») αλλά και η συσχέτιση του ήρωα με το ινδοευρωπαϊκό «αχ» (νερό: Αχελώος, Ίναχος κ.λπ.) έκανε τον Μιχάλη Σακελλαρίου να υποθέσει ότι αρχικά ο Αχιλλέας ήταν θεός του υγρού στοιχείου που υποβιβάστηκε σε ήρωα. Ο Ιωάννης Κακριδής βρήκε την υπόθεση αυτή ελκυστική. Άλλωστε, οι Αχαιοί ήταν «αυτοί που ήλθαν από το νερό».

Η Οδύσσεια περιγράφει τις περιπέτειες του Οδυσσέα, ώσπου να γυρίσει στην Ιθάκη. Αυτός ήταν εγγονός του περίφημου κλέφτη, Αυτόλυκου. Όταν γεννήθηκε, ο παππούς έσπευσε στην Ιθάκη. Έφαγαν, ήπιαν και κάποια στιγμή η σκλάβια που περιποιόταν το νεογέννητο, το έβαλε στα γόνατα του Αυτόλυκου ρωτώντας τον, τι όνομα θα ήθελε να έχει ο εγγονός του. Αυτός είπε:

«Με πολύ κόσμο έχω αγανακτήσει και πολλοί έχουν αγανακτήσει μ' εμένα (“πολλοίσιν οδυσσάμενος ανδράσιν ηδέ γυναιξίν”) και γι' αυτό βγάλτε τον Οδυσσέα».

Ο σπουδαιότερος, μετά τον Αχιλλέα, ήρωας στην Τροία ήταν ο Αίας, ο γιος του Τελαμώνα. Ήταν η στιγμή να γεννηθεί, όταν από τη Σαλαμίνα πέρασε ο Ηρακλής. Την ώρα που τα έπινε με τον Τελαμώνα, σηκώθηκε, πάτησε στη λεοντή του κι έκανε σπονδή στον Δία ζητώντας του να γεννηθεί αγόρι. Γεννήθηκε ο γιος. Ο Ηρακλής τον σκέπασε με τη λεοντή του και ζήτησε από τον Δία να τον κάνει άτρωτο. Ένας αετός που πέταξε ψηλά, θεωρήθηκε σημάδι ότι το αίτημα είχε γίνει αποδεκτό. Τον έβγαλαν Αία (Αίας, αιετός, αετός).

Στην Τροία, ο Αίας θέλησε να αυτοκτονήσει. Δεν μπορούσε όμως να τρυπηθεί από το σπαθί του. Κάποιος θεός τον λυπήθηκε και του είπε να τρυπηθεί στη μασχάλη. Ήταν το μοναδικό σημείο που δεν είχε σκεπαστεί από τη λεοντή.

(τελευταία επεξεργασία, 12 Απριλίου 2020)